

2

ANÀLISI DEL MERCAT DE TREBALL DE LES ILLES BALEARS

A continuació, s'analitza amb més detall, a partir de l'Enquesta de població activa (EPA), l'ocupació segons cada situació laboral; l'estacionalitat; la temporalitat; les persones ocupades i assalariades per jornada, per gènere i per sector d'activitat; l'atur registrat, i els fluxos d'entrada i de sortida del mercat de treball de les Illes Balears.

2.1.

L'OCUPACIÓ PER SITUACIONS LABORALS

Segons les dades de l'Enquesta de població activa, del total de 552.900 efectius ocupats l'any 2021, 442.800 són persones assalariades, fet que suposa el 80,1 % del total de persones ocupades a les Balears. Les 109.800 restants són treballadors i treballadores per compte propi i representen el 19,9 % del total. Pel que fa al 2020, creix el nombre d'assalariats un 3,6 %, mentre que el nombre de treballadors i treballadores per compte propi ho fa en un 9,3 % (vegeu el quadre II-2.1).

El col·lectiu de treballadors assalariats del sector públic ha augmentat respecte al 2020 en 7.000 efectius, un 8,6 %, mentre que el nombre d'assalariats i assalariades del sector privat creix en 8.300 treballadors, que en termes relatius equival a

un increment del 2,4 % (vegeu el gràfic IIA- 2.1).

Pel que fa als treballadors ocupats per compte propi, el nombre dels que treballen en la categoria d'ocupadors ha estat 31.800, la qual cosa significa un increment del 6,0 % respecte a l'any 2020. En canvi, el 2021 la categoria d'empresaris sense assalariats assoleix la xifra de 75.000 persones, un 10,6 % per sobre de la quantitat del 2020, amb una representació del 68,3 % del total de treballadors per compte propi.

2.2.

L'ESTACIONALITAT

L'estacionalitat és un fet indiscutible que forma part del model econòmic de les Balears i que es dona de manera més accentuada a les illes menors, en què la temporada turística té una durada més curta que a Mallorca. Els efectes laborals de l'estacionalitat són prou coneguts: més dificultat per sumar períodes de cotització, amb els efectes que això produeix en els nivells de protecció social, entre d'altres.

D'aquesta manera, el juliol de 2021, a les Illes Balears, hi ha un 26,1 % més de personal treballador d'alta a la Seguretat Social que el mes de desembre (l'any anterior aquesta

diferència suposava el 23,2 %). Tanmateix, aquesta dada se situa molt per sobre de la del conjunt d'Espanya, on l'afiliació del desembre només se situa un 0,7 % per sobre de la del juliol. Com s'ha dit, es donen diferències per illes, ja que les Pitiüses presenten històricament el nivell més elevat d'estacionalitat: Formentera (144,1 %) i Eivissa (61,8 %), seguides de Menorca (37,5 %) i Mallorca (19,7 %) (vegeu el quadre II-2.2).

2.3.

LA TEMPORALITAT

Segons les dades de l'Enquesta de població activa, l'any 2021 les Illes Balears presenten una taxa de temporalitat del 22,7 %. És a dir, de cada 10 persones assalariades gairebé 3 tenen un contracte temporal. Aquesta taxa és pràcticament la mateixa que la del 2020, quan va experimentar un notable descens respecte al 2019, pels efectes de la reducció de l'ocupació, sobretot la de caire temporal. De nou, les Illes Balears estan de forma significativa per sota de la taxa de temporalitat del conjunt d'Espanya (25,1 %) i són la quarta comunitat autònoma amb la taxa més baixa, per darrere Madrid (19,2 %), Catalunya (20,5 %) i La Rioja (22,3 %) (vegeu el quadre II-2.3 i el gràfic IIA-2.2).

Per seccions econòmiques, la que presenta una temporalitat més alta continua sent la construcció, amb un 39,8 % del total d'assalariats amb contracte temporal. Ara bé, presenta un descens de 4,7 punts percentuals respecte al 2020, en què era del 44,5 %, o el 2019, quan va assolir el 45,6 %. La ac-

tivitat següent amb la major taxa de temporalitat és l'Administració pública, educació i activitats sanitàries (34,1 %), que experimenta un notable increment respecte a 2020 (28,3 %). La secció d'agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca també presenta un increment de la taxa de temporalitat i el 2021 està per sobre de la mitjana amb un 25,6 %. D'altra banda, les branques de la indústria continuen tenint els menors índex de temporalitat. Finalment, les activitats de comerç i hostaleria tenen una taxa del 17,7 %, que està per sota de la mitjana del conjunt d'activitats i que es manté gairebé idèntica a la del 2020.

Per nacionalitat, els treballadors estrangers presenten una taxa de temporalitat superior a la dels treballadors i treballadores de nacionalitat espanyola, amb un 26,4 % i 21,7 % respectivament. Ara bé, es retallen les diferències en relació amb l'any anterior, quan els estrangers superaven en més de 10 punts la taxa de temporalitat dels nacionals. Finalment, pel que fa al tipus de sector (públic o privat), s'observa com el 2021 el sector públic presenta una taxa de temporalitat més de 16 punts percentuals per sobre de la del sector privat, amb un 35,8 % enfront del 19,5 % (vegeu el quadre II-2.4).

El 2021, les dones de les Balears —amb un 24,3 % d'assalariades amb contracte temporal sobre el total d'assalariades— mostren una taxa de temporalitat superior a la dels homes (21,3 %), per haver experimentat un increment percentual (+2,8 punts) respecte al 2020. En canvi, els homes experimenten un descens de 2,4 punts. Es romp així una tendència de vuit anys, amb l'excepció del 2019, per la qual les dones presentaven una taxa de temporalitat in-

ferior a la dels homes. Cal remarcar que aquest fet no es dona en el conjunt d'Espanya, on les dones presenten en tota la sèrie històrica una taxa de temporalitat superior a la dels homes (vegeu el quadre II-2.5).

Per tipus de jornada, la taxa de temporalitat en la jornada parcial és 15,4 punts superior a la dels treballadors a jornada completa, diferència que es dona en tota la sèrie estadística. L'any 2013 aquesta diferència va assolir els 25,7 punts. Respecte al 2020, augmenta 0,4 punts la taxa de temporalitat dels treballadors a jornada completa, mentre que la dels qui treballen a jornada parcial cau 1,1 punts (vegeu el quadre II-2.6).

Quant als grups d'edat, els més joves són els que assoleixen les taxes més altes. Així, el grup de treballadors d'entre 16 i 24 anys presenta la taxa més elevada (59,6 %), com es reflecteix en el gràfic corresponent. En el cas de les persones de mitjana edat, la taxa es va reduint, i continua perdent pes també en el col·lectiu de majors de 55 anys, que són els que presenten una taxa de temporalitat més baixa (11,1 %) (vegeu el gràfic IA-2.3).

2.4.

LES PERSONES OCUPADES I ASSALARIADES PER TIPUS DE JORNADA, PER GÈNERE I PER SECTOR ECONÒMIC

L'any 2021, el nombre de persones ocupades a jornada completa a les Illes Balears és de 489.210, mentre que a jornada

parcial són 63.646. La taxa de parcialitat se situa, per tant, en el 11,5 %. No hi ha diferències significatives entre els assalariats i els no assalariats, atès que presenten gairebé la mateixa taxa (11,6 % i 11,0 % respectivament). La taxa de parcialitat es redueix respecte al 2020, quan es va situar en el 12,6 %. Això s'explica per fet que el 2021 es redueix el nombre d'efectius ocupats a temps parcial (-4,6 %) en termes interanuals, mentre que augmenta el nombre de persones ocupades a temps complet (+6,0 %) (vegeu el quadre II-2.7).

Per sexe, del total de 63.646 treballadors a jornada parcial, 47.982 són dones (75,4 %). És a dir, gairebé 8 de cada 10 persones ocupades a jornada parcial de les Balears és una dona. Dit d'una altra manera, la taxa de parcialitat femenina és del 18,7 % a les Balears, mentre que la masculina és del 5,3 %. La diferència entre ambdues taxes és significativa i es manté en el temps, ja que d'ençà del 2007 ha oscil·lat entre els 11 punts percentuals i els 16 punts percentuals, la qual cosa implica que les dones han de patir les conseqüències d'aquesta contractació, que tindrà efectes tant en la seva trajectòria professional com en les futures prestacions que percebin, entre d'altres (vegeu el quadre II-2.7).

D'altra banda, si es compara el pes dels assalariats sobre el total d'ocupats, s'observa com el 2021 les dones mostren una taxa de salarització més alta (84,0 %) que la dels homes (76,7 %). Aquest fet es repeteix en tota la sèrie històrica estudiada. Fàcilment es pot comprovar la presència minoritària de les dones en

l'activitat empresarial,¹ un 15,1 % del total de les dones ocupades a la nostra comunitat autònoma i un 23,0 % en el cas dels homes. En relació amb el 2020, es produeix un major increment de l'ocupació entre la resta d'ocupats (+9,3 %) que entre els assalariats (+3,6 %), sobretot entre els homes (+11,0 %). Com ja s'ha comentat, els autònoms van suportar millor els efectes de la crisi provocada per la pandèmia.

Per sector d'activitat econòmica, les dones ocupades es concentren en un 93,2 % en el sector dels serveis. Aquest percentatge assoleix el 94,3 % si només es tenen en compte les assalariades. En canvi, en el col·lectiu masculí els serveis aglutinen el 71,8 % de les persones ocupades i el 73,0 % de les assalariades. Respecte al 2020, els majors increments del nombre d'ocupats es dona en el sector dels serveis, que puja un 4,1 % en el cas dels homes i un 5,7 % en el cas de les dones. També creix de forma significativa el nombre d'efectius ocupats del sector primari. En canvi, i sempre segons les dades de l'Enquesta de població activa, cau l'ocupació masculina en el sector de la construcció (-2,9 %) i la femenina en el sector industrial (-11,1 %) (vegeu el quadre II-2.8).

1. Es compten les categories següents: ocupador, empresari sense assalariats o membre de cooperativa.

2.5.

L'ATUR I LES DEMANDES D'OCUPACIÓ

Després de l'excepcional situació viscuda a conseqüència de la propagació de la pandèmia de la COVID-19, amb l'aturada de l'activitat econòmica i, especialment per les restriccions de la mobilitat, de les activitats turístiques, el 2021 suposa un punt d'inflexió. D'aquesta manera, la mitjana de demandants d'ocupació registrats a les oficines del SOIB cau un 23,6 % en relació amb el 2020, amb 143.129 persones. Tot i així, es tracta de la segona xifra més alta de tota la sèrie estadística. S'ha de tenir en compte que els treballadors acollits a un ERTO² passaren a formar part del col·lectiu de demandants d'ocupació, atès que la prestació que reben la paga el Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE).

Del total de demandants, el 49,0 % correspon a demandats no ocupats, els anomenats DENO;³ el 46,3 % ja tenen una ocupació (fixos discontinus, treballadors en ERTO i d'altres), i la resta (el 4,6 %) són persones amb una disponibilitat limitada (per exemple, estudiants) o bé que demanen una ocupació específica.

2. Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19. BOE núm. 73, de 18 de març de 2020.

3. Segons la terminologia del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, com a demandants no ocupats hi ha les categories d'aturats registrats i d'altres de no ocupats (demandants d'una jornada inferior a 20 hores, demandants estudiants, demandants de serveis previs a l'ocupació). Els altres no ocupats són les persones demandants de feina que es considerarien aturades en l'EPA.

QUADRE II-2.1. TREBALLADORS OCUPATS PER SITUACIÓ LABORAL A LES ILLES BALEARS (2018-2021) (EN MILERS)								
	2018	%	2019	%	2020	%	2021	%
Total de treballadors	560,1	100,0	571,2	100,0	528,2	100,0	552,9	100,0
Treballadors per compte propi: total	103,1	18,4	99,8	17,5	100,5	19,0	109,8	19,9
Treballadors per compte propi: ocupador	34,5	33,5	34,6	34,7	30,0	29,9	31,8	29,0
Treballador per compte propi: empresari sense assalariats o treballadors independents	66,4	64,4	63,3	63,4	67,8	67,5	75,0	68,3
Treballadors per compte propi: membre de cooperativa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors per compte propi: ajuda familiar	2,2	2,1	2,0	2,0	2,7	2,7	3,0	2,7
Total assalariats	456,8	81,6	470,9	82,4	427,5	80,9	442,8	80,1
Assalariats del sector públic	71,7	15,7	75,9	16,1	81,0	18,9	88,0	19,9
Assalariats del sector privat	385,1	84,3	394,9	83,9	346,5	81,1	354,8	80,1
Una altra situació	0,3	0,1	0,5	0,1	0,2	0,0	0,2	0,0

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&sec=1254736195129&dp=1254735976595 (Accedit: 28 juny 2022)

* Situació professional actual i percentatge respecte a la mitjana anual.

QUADRE II-2.2. ÍNDEX D'ESTACIONALITAT A LES ILLES BALEARS PER ILLA (2021)			
	Treb. juliol	Treb. des.	"% variació jul.-des."
Illes Balears	551.801	437.590	26,1
Mallorca	427.477	357.033	19,7
Menorca	38.160	27.762	37,5
Eivissa	77.045	47.621	61,8
Formentera	6.522	2.672	144,1
Espanya	19.546.843	19.403.183	0,7

Font: Tesoreria General de la Seguretat Social

	2020						2021					
	Total		Indefinit		Temporal		Total		Indefinit		Temporal	
	Val. absolut	%	Val. absolut	%	Val. absolut	%	Val. absolut	%	Val. absolut	%	Val. absolut	%
Total	16.109,1	100,0	12.232,3	76,0	3.876,9	24,1	16.625,6	100,0	12.455,8	74,9	4.169,8	25,1
Andalusia	2.469,4	100,0	1.674,1	67,9	795,3	32,2	2.619,2	100,0	1.740,5	66,5	878,7	33,5
Aragó	474,2	100,0	372,0	78,5	102,3	21,5	484,6	100,0	365,6	75,4	119,0	24,6
Astúries	316,5	100,0	241,2	76,2	75,3	23,8	324,9	100,0	244,0	75,1	81,0	24,9
Illes Balears	427,5	100,0	330,7	77,4	96,8	22,6	442,8	100,0	342,1	77,3	100,7	22,7
Illes Canàries	715,6	100,0	523,9	73,3	191,7	26,7	737,6	100,0	522,8	70,9	214,8	29,1
Cantàbria	191,0	100,0	139,7	73,2	51,3	26,8	205,3	100,0	155,5	75,7	49,8	24,3
Castella i Lleó	785,6	100,0	605,8	77,1	179,9	22,9	799,2	100,0	610,5	76,4	188,8	23,6
Castella-la Manxa	657,6	100,0	494,1	75,2	163,5	24,8	695,4	100,0	510,7	73,4	184,7	26,6
Catalunya	2.812,0	100,0	2.259,9	80,4	552,1	19,6	2.916,0	100,0	2.317,1	79,5	598,9	20,5
Com. Valenciana	1.676,6	100,0	1.254,4	74,8	422,3	25,2	1.705,8	100,0	1.248,2	73,2	457,6	26,8
Extremadura	299,1	100,0	194,8	65,2	104,2	34,8	323,1	100,0	216,1	66,9	107,0	33,1
Galícia	868,6	100,0	659,9	76,0	208,7	24,0	876,4	100,0	661,8	75,5	214,6	24,5
Madrid	2.705,6	100,0	2.197,7	81,3	507,9	18,8	2.745,4	100,0	2.219,4	80,8	526,0	19,2
Múrcia	516,2	100,0	364,6	70,7	151,6	29,4	536,0	100,0	376,2	70,2	159,7	29,8
Navarra	234,2	100,0	174,6	74,6	59,6	25,4	242,8	100,0	185,0	76,2	57,8	23,8
País Basc	794,0	100,0	618,7	77,9	175,3	22,1	802,5	100,0	611,5	76,2	191,0	23,8
La Rioja	115,7	100,0	89,5	77,4	26,2	22,6	118,2	100,0	91,8	77,7	26,4	22,3

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&dp=1254735976595 (Accedit: 28 juny 2022)

QUADRE II-2.4. TAXES DE TEMPORALITAT PER SECCIONS D'ACTIVITAT, NACIONALITAT I TIPUS DE SECTOR A LES ILLES BALEARS (2019-2021)

	2019	2020	2021
Total	26,5	28,1	29,3
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	16,3	17,5	25,6
Indústria alimentació, tèxtil, cuir, fusta i paper	12,4	7,6	3,9
Indústria extractiva, química, farmacèutica, cautxú i plàstics, subministrament d'energia, aigua i residus	9,4	15,2	13,6
Construcció de maquinària, equip elèctric i material de transport; instal·lació i reparació industrial	12,9	6,1	10,5
Construcció	45,6	44,5	39,8
Comerç a l'engròs i al detall, reparació d'automòbils, hostaleria	26,7	17,8	17,9
Transport i emmagatzematge, informació i comunicacions	21,9	17,8	17,7
Intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics i d'altres	19,3	16,5	13,5
Administració pública, educació i activitats sanitàries	28,5	28,3	34,1
Altres serveis	31,0	21,8	14,0
Nacionalitat			
Espanyola o doble	24,2	20,3	21,7
Estrangera	37,6	31,7	26,4
Tipus de sector			
Sector públic	30,4	30,3	35,8
Sector privat	26,4	20,8	19,5

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadística_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&dp=1254735976595 (Accedit: 28 juny 2022)

QUADRE II-2.5. TAXES DE TEMPORALITAT DELS ASSALARIATS A LES ILLES BALEARS PER SEXE (2015-2021)

	Total	Homes	Dones
2015	26,5	29,7	23,1
2016	28,1	30,4	25,7
2017	29,3	31,4	27,0
2018	28,4	29,2	27,6
2019	27,0	26,0	28,2
2020	22,6	23,7	21,5
2021	22,7	21,3	24,3

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&idp=1254735976595 (Accedit: 28 juny 2022)

QUADRE II-2.6. TAXES DE TEMPORALITAT DELS ASSALARIATS A LES ILLES BALEARS PER TIPUS DE JORNADA (2015-2021)

	Total	Jornada completa	Jornada parcial
2015	26,5	25,0	34,6
2016	28,1	26,7	37,2
2017	29,3	27,3	41,4
2018	28,4	26,2	43,7
2019	27,0	24,4	45,3
2020	22,6	20,6	37,4
2021	22,7	21,0	36,3

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&idp=1254735976595 (Accedit: 28 juny 2022)

Respecte al 2020, cau amb més intensitat el col·lectiu de demandants ocupats (-36,8 %), i especialment la categoria d'altres (-60,1 %), en què es classifiquen els treballadors en ERTO. Durant el 2021, aquesta categoria s'ha reduït de forma significativa per la represa de l'activitat econòmica. En canvi, augmenta el nombre de demandants fixos discontinus (+6,4 %). Els demandants no ocupats, per la seva part, experimenten un descens del 7,9 % respecte al 2019 (vegeu el quadre II-2.9).

Pel que fa a les xifres d'atur registrat, l'any 2021 les Illes Balears tanquen amb una mitjana anual de 65.618 persones aturades, la qual cosa representa un descens interanual del 10,2 %. Es tracta d'una reducció important de la xifra d'atur, tot i que encara està significativament per sobre de les xifres prèvies a la pandèmia, concretament un 34,9 % per sobre de la dada del 2019.

La distribució de l'atur per illes reflecteix, com és natural, el pes de la població. Així,

Mallorca és l'illa amb més pes de l'atur (80,3 %), seguida d'Eivissa (12,1 %), Menorca (7,1 %) i Formentera (0,5 %). En relació amb el 2020, es produeix un descens generalitzat a totes les illes, i de forma més significativa a Eivissa (-16,7 %), seguida de Menorca (-13,6 %), Mallorca (-8,8 %) i Formentera (-6,3 %).

Per sexe, l'atur registrat dels homes ha experimentat un descens interanual més alt (-12,1 %) que el de les dones (-8,5 %). El 2021, les dones representen el 55,1 % del total de l'atur registrat. Des del 2014, una vegada que s'entra en un període de reactivació, les dones són majoria a les llistes d'atur. Així, per exemple, la xifra d'atur dels homes el 2021 està un 35,6 % per sota de la del 2012. En el cas de les dones, la xifra del 2021 només està un 13,5 % per sota de la del 2012 (vegeu el quadre II-2.10).

Per grups d'edat, el major pes de les persones aturades correspon al grup d'edat central —el de 25 a 44 anys—, que representen el 44,5 %; si bé a poca distància del grup de majors de 45 anys (el 44,3 %). Els joves menors de 25 anys aglutinen l'11,2 % del total de persones en situació d'atur. En termes interanuals, cau l'atur sobretot en el grup de joves menors de 25 anys (-26,2 %), després del fort increment experimentat el 2020, atès que fou el col·lectiu més castigat. A continuació hi ha el grup d'edat central (de 25 a 44 anys), amb un descens respecte al 2020 del 14,2 %. Els majors de 45 anys es mantenen al voltant de la mateixa xifra registrada el 2020 (+0,1 %), atès que van ser els més protegits per les mesures engegades pel Govern central.

El 2021, del total de persones en atur a les Illes Balears, 28.238 acumulen una durada de la demanda o de la inscripció superior a dotze mesos. En termes relatius, suposen el 43,0 % del total de l'atur registrat. Els efectes de la COVID-19 es tradueixen en situacions més llargues d'atur i en més dificultats de retorn al mercat de treball. Respecte al 2020, l'atur de llarga durada s'ha més que duplicat, amb un increment del 67,5 %. En el conjunt d'Espanya l'atur de llarga durada representa el 53,7 % del total de l'atur registrat. De fet, les Illes Balears són la comunitat autònoma amb la menor incidència d'atur de llarga durada; la Comunitat Valenciana (59,6 %) és la que en té el major percentatge (vegeu el quadre II-2.11).

Pel que fa al perfil de les persones en situació d'atur de llarga durada, aquest és majoritàriament femení (el 60,6 % del total d'aturats de llarga durada són dones). Per grups d'edat, el 2021, el 52,9 % del total de les persones aturades de llarga durada és major de 45 anys. Segons el nivell d'estudis, un 56,3 % de les persones aturades de llarga durada no tenen estudis o només han assolit els estudis primaris, la qual cosa en dificulta l'ocupabilitat. Finalment, segons el sector econòmic, es veu com hi ha una forta concentració d'aquestes persones en el sector de serveis (78,8 %). En relació amb l'any anterior, tots els grups d'edat han experimentat un increment, tot i que és més accentuat entre els homes (+55,5 %), en el del grup d'entre 25 i 44 anys (+101,9 %) i entre els qui treballaven en el sector de la construcció (60,3 %) (vegeu el quadre II-1.12).

QUADRE II-2.7. OCUPATS I ASSALARIATS A LES ILLES BALEARS PER TIPUS DE JORNADA I PER SEXE (2014-2021)																																																																													
	Ocupats						Assalariats						No assalariats																																																																
	Jornada completa		Jornada parcial		Jornada completa		Jornada parcial		Jornada completa		Jornada parcial		Jornada completa		Jornada parcial																																																														
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones																																																													
2014	238.686	176.139	18.262	49.793	180.682	148.266	13.748	44.736	58.004	27.873	4.514	5.057	2015	253.245	184.442	18.986	52.933	191.679	149.276	16.022	47.821	61.566	35.166	2.964	5.112																																																				
2016	263.776	198.159	21.741	46.912	203.434	162.382	17.622	40.541	60.342	35.777	4.119	6.371	2017	271.713	197.612	19.953	48.272	204.556	167.773	17.046	42.820	67.157	29.839	2.907	5.452	2018	282.792	209.739	16.886	50.729	221.587	177.224	12.855	45.089	61.205	32.515	4.031	5.640	2019	289.400	209.500	21.700	50.600	232.092	179.786	16.024	42.959	57.300	29.700	5.700	7.600	2020	267.584	193.941	19.021	47.689	209.949	164.970	14.314	38.274	57.635	28.971	4.707	9.415	2021	281.158	208.052	15.664	47.982	216.059	175.204	11.572	39.958	65.099	32.848	4.092	8.024

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&dp=1254735976595 (Accedit: 28 juny 2022)

QUADRE II-2.8. OCPATS I ASSALARIATS A LES ILLES BALEARS PER SECTORS ECONÒMICS I SEXE (2020-2021)

	Ocupats				Assalariats			
	Homes		Dones		Homes		Dones	
	2021 (milers)	% de var. 2021-2020	2021 (milers)	% de var. 2021-2020	2021 (milers)	% de var. 2021-2020	2021 (milers)	% de var. 2021-2020
Total	296,8	3,6	256,0	6,0	227,6	1,5	215,2	5,9
Agricultura	5,7	24,0	0,6	29,2	4,4	56,2	0,1	-73,3
Indústria	27,8	8,6	9,3	-11,1	18,2	-10,5	5,9	-21,1
Construcció	50,3	-2,9	7,6	48,4	38,8	-2,4	6,3	85,0
Serveis	213,0	4,1	238,6	5,7	166,3	2,9	202,9	5,7

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&idp=1254735976595 (Accedit: 28 juny 2022)

QUADRE II-2.9. EVOLUCIÓ DELS DEMANDANTS D'OCUPACIÓ SEGONS EL COL·LECTIU (2015-2021)

	Total	Ocupats		Disponibilitat limitada / Demanen ocupació específica	Demandants de feina sense ocupació		
		Fixos discontinus	Altres		Total	Altres no ocupats	Atur registrat
2015	105.406	24.252	8.449	3.957	68.748	1.645	67.103
2016	95.549	23.846	8.296	3.629	59.778	1.462	58.316
2017	88.098	23.945	8.080	3.405	52.668	1.177	51.491
2018	86.075	24.654	8.131	3.390	49.900	1.258	48.641
2019	88.354	26.469	7.969	3.546	50.369	1.730	48.640
2020	187.277	36.758	68.239	6.088	76.191	3.149	73.042
2021	143.129	39.104	27.231	6.601	70.194	4.575	65.618

Font: SOIB

En el gràfic IIA-2.4 es compara l'evolució de l'atur segons les dues fonts disponibles, els registres del SOIB i l'Enquesta de població activa. Segons l'EPA, l'any 2021 el nombre de persones aturades cau un 5,7 % respecte al 2020; en canvi, segons els registres del SOIB, el descens és del 10,2 %. Hi ha diferències metodològi-

ques importants entre ambdues fonts, atès que l'EPA incorpora a la xifra d'aturats les persones que cerquen feina activament i també les desanimades (que fa temps que no tenen feina i, com que no tenen dret a prestació, no s'apunten a les oficines com a demandants d'ocupació).

QUADRE II-2.10. EVOLUCIÓ DE L'ATUR REGISTRAT A LES ILLES BALEARS PER SEXE (2008-2021)

	Total	Homes	Dones
2009	74.378	40.605	33.773
2010	82.882	44.540	38.342
2011	83.263	44.277	38.986
2012	87.544	45.728	41.816
2013	82.282	42.320	39.961
2014	75.405	37.529	37.876
2015	67.103	31.857	35.247
2016	58.316	27.015	31.302
2017	51.491	23.151	28.340
2018	48.641	21.506	27.135
2019	48.640	21.561	27.078
2020	73.042	33.500	39.542
2021	65.618	29.442	36.176

Font: SOIB

QUADRE II-2.11. ATUR DE LLARGA DURADA PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2021)

	Atur	Atur de llarga durada	%
Espanya	3.565.240	1.916.120	53,7
Andalusia	886.171	454.915	51,3
Aragó	73.624	35.489	48,2
Astúries	73.253	42.173	57,6
Illes Balears	65.618	28.238	43,0
Illes Canàries	249.771	144.113	57,7
Cantàbria	40.104	21.032	52,4
Castella-la Manxa	172.305	92.377	53,6
Castella i Lleó	152.468	77.510	50,8
Catalunya	437.166	247.097	56,5
Comunitat Valenciana	426.473	254.095	59,6
Extremadura	101.393	48.400	47,7
Galícia	163.447	83.860	51,3
Madrid	418.178	226.698	54,2
Múrcia	108.189	57.822	53,4
Navarra	36.753	18.356	49,9
País Basc	122.812	63.378	51,6
La Rioja	17.639	8.830	50,1
Ceuta	11.696	7.531	64,4
Melilla	8.179	4.205	51,4

Font: SEPE

QUADRE II-2.12. PERFIL DELS ATURATS I ATURADES DE LLARGA DURADA A LES ILLES BALEARS (2015-2021)									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Total d'aturats i aturades de llarga durada	23.505	19.522	15.703	13.585	12.544	19.395	29.813		
Sexe									
Homes	10.310	8.134	6.240	5.154	4.714	7.585	11.753		
Dones	13.196	11.388	9.463	8.431	7.830	11.810	18.060		
Edat									
Menors de 25 anys	1.661	1.216	819	766	633	3.184	3.173		
De 25 a 45 anys	7.191	5.538	4.047	3.378	3.057	5.383	10.867		
Més de 45 anys	14.653	12.769	10.837	9.441	8.854	10.828	15.773		
Nivell d'estudis									
Sense estudis	194	167	137	119	75	128	223		
Estudis primaris	11.047	9.477	7.640	6.559	6.206	10.415	16.554		
Estudis secundaris	10.416	8.417	6.784	5.888	5.267	7.337	10.808		
Estudis superiors	1.848	1.461	1.141	1.019	996	1.515	2.228		
Sector d'activitat									
Agricultura	479	402	299	218	190	257	377		
Indústria	1.398	1.172	919	743	661	896	1.280		
Construcció	3.317	2.551	1.852	1.445	1.304	1.718	2.754		
Serveis	16.924	14.211	11.683	10.321	9.623	15.108	23.497		
Sense ocupació anterior	1.387	1.187	950	858	766	1.416	1.905		
Illla									
Mallorca	20.392	17.005	13.673	11.825	10.882	16.378	25.037		
Menorca	1.373	1.124	917	789	757	1.306	1.850		
Eivissa-Formentera	1.741	1.393	1.113	971	905	1.711	2.926		

Font: SOIB

Cal comentar que les Illes Balears es caracteritzen per ser la comunitat autònoma amb el percentatge més alt d'estrangers sobre el total d'atur registrat. El 2021 suposa el 25,1 % del total de persones en situació d'atur. En el conjunt d'Espanya representen el 13,9 %. En nombres absoluts, el total d'estrangers desocupats el 2021 és de 16.445, un 11,7 % menys que el 2020. D'aquests, un 38,5 % són ciutadans de la Unió Europea; el 61,5 % restant són persones extracomunitàries. El nombre d'aturats de nacionalitat espanyola experimenta un descens interanual del -9,6 %.

2.6.

LA CONTRACTACIÓ

La reactivació de l'activitat econòmica també s'han fet notar de manera clara en la contractació registrada a les oficines del SOIB durant l'any 2021. Així, s'han registrat 357.365 nous contractes a les Illes Balears, fet que suposa un 42,3 % per sobre de la dada del 2020. Es tracta d'un increment molt accentuat; ara bé, la contractació se situa encara un 31,3 % per sota de la xifra del 2019. El 17,8 % dels nous contractes registrats han estat indefinits, i el 82,2 % restant han estat temporals. En relació amb el 2020, la contractació indefinida ha crescut un 39,0 %, mentre que la temporal ho ha fet en un 43,0 %.

Per tipus de jornada, s'han registrat 219.717 nous contractes a temps complet, que representen el 61,5 % del total

dels contractes; 111.901 a jornada parcial (el 31,3 % del total) i 25.488 de fixos discontinus (el 7,1 % del total). Respecte al 2020, tots els tipus de contractes han augmentat, sobretot els fixos discontinus (63,0 %), seguits dels contractes a temps parcial (44,0 %) i dels de jornada completa (39,4 %).

En concret, en la contractació temporal augmenten notablement els contractes eventuais per circumstàncies de la producció (61,8 %) i els contractes a persones amb discapacitat (72,7 %). En el grup de contractes indefinits, com s'ha dit, pugen de manera més significativa els fixos discontinus (63,0 %) i les conversions (32,2 %). D'altra banda, pugen els contractes formatius (38,1 %) respecte al 2020, sobretot els de pràctiques a temps complet (72,2 %) (vegeu el quadre II-2.13).

Pel que fa a la durada dels contractes, del total de contractes temporals registrats a les Balears el 2021, l'11,8 % és un contracte per a un o dos dies. Si s'hi sumen els contractes de durada inferior a 16 dies, el percentatge s'eleva fins al 19,1 %. És a dir, un de cada cinc contractes temporals registrats a les Illes Balears durant el 2021 ha tingut una durada inferior a 16 dies. D'altra banda, el 29,8 % dels contractes temporals tenen una durada indeterminada (vegeu el quadre II-2.14).

En relació amb la curta durada dels contractes registrats, el 2021 l'índex de rotació (quotient entre el nombre de contractes temporals i el nombre de persones contractades amb contracte temporal) és d'1,88 contractes per persona contractada, un índex superior al del 2020, quan es

va produir una caiguda dels contractes de curta durada i també del nombre de persones contractades. Tanmateix, es tracta d'un valor per sota del que es va donar en el quinquenni 2014-2019. D'altra banda, el 2021 la durada mitjana dels contractes és de 73,2 dies de mitjana, la xifra més baixa des del 2015 (vegeu el gràfic II-2.1).

Per sexe, el 2021 les dones han signat 162.735 contractes (el 45,5 % sobre el total de contractació), i els homes, un total de 194.630 (el 54,5 % restant). En termes interanuals, tant la contractació femenina com la masculina han augmentat significativament, un 34,9 % en el cas dels homes i un 52,3 % en el de les dones. D'altra banda, el pes de la contractació indefinida de les dones sobre el total de contractes registrats és inferior al dels homes (17,3 % i 18,2 % respectivament).

Quant a les deu ocupacions amb més contractes registrats el 2021, el primer fet que cal destacar és la superioritat de les ocupacions incloses dins els serveis, especialment en el cas de les dones, ja que totes pertanyen a aquest sector. En el cas dels homes, tot i ser majoria les dels serveis, també hi ha ocupacions incloses en la resta de sectors econòmics (vegeu el quadre II-2.15).

Les dones concentren el 60,1 % del total de la contractació registrada durant el 2021 en deu ocupacions, concretament 97.754 contractes. Les tres ocupacions més contractades mostren un pes superior al 10 % del total de la contractació, de manera que en conjunt suposen el 40,1 % del total. És a dir, 2 de cada 5 dones han registrat un contracte en aquestes tres

ocupacions durant el 2021. Les ocupacions són les següents: cambres i personal de neteja (ambdues ocupacions representen el 14,6 % de la contractació femenina), i venedores de botigues i magatzems (10,9 %). D'aquestes deu ocupacions, sis corresponen a feines de mitjana qualificació (grups 4-8 de la CNO-11); tres a feines no qualificades (grup 9), i una a feines d'alta qualificació (grups d'1 a 3).

En el cas dels homes, les deu ocupacions més contractades representen el 48,9 % del total dels contractes. Per tant, hi ha menys concentració dels contractes que en el cas de les dones. Tanmateix, les tres ocupacions amb més contractació sumen el 27,2 %: cambrers (11,8 %), paletes (9,5 %) i peons de la construcció (5,9 %), les mateixes que els quatre anys anteriors, però en diferent ordre. Per nivell de qualificació, cinc corresponen a ocupacions de mitjana qualificació (grups 4-8), i les cinc restants a ocupacions no qualificades (grup 9).

E 2021, s'han registrat un total de 101.946 contractes a persones estrangeres a les Illes Balears, fet que suposa el 28,5 % del total de nous contractes registrats. En el conjunt d'Espanya el pes dels contractes a persones estrangeres sobre el total és del 20,4 %. Del total de contractes a estrangers registrats a les Balears el 2021, el 65,1 % ha correspost a treballadors de fora de la UE, i la resta, el 34,9 %, a treballadors europeus. En termes interanuals, els contractes a persones estrangeres augmenta un 38,4 %, mentre que els contractes a treballadors de nacionalitat espanyola ho fan en un 43,9 % (vegeu el quadre II-2.16).

QUADRE II-2.13. CONTRACTES REGISTRATS A LES ILLES BALEARS PER MODALITAT DE CONTRACTACIÓ (2015-2021)									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Var. 21-20	Var. (%)
Total de contractació	447.887	495.810	536.519	529.341	520.066	251.170	357.365	106.195	42,3
Contractes indefinits	52.641	64.266	76.859	91.480	85.436	45.705	63.536	17.831	39,0
A temps complet	21.345	26.561	31.890	37.280	33.652	21.189	27.450	6.261	29,5
Ordinaris	12.578	15.219	17.104	20.088	17.916	10.749	13.673	2.924	27,2
Conversió bonificat	85	109	194	181	187	131	149	18	13,7
Discapacitats (ordinaris i conversions)	147	178	199	201	198	108	130	22	20,4
Inicials bonificats	365	542	670	692	87	42	71	29	69,0
Conversió no bonificat	8.170	10.513	13.723	16.118	15.264	10.159	13.427	3.268	32,2
A temps parcial	10.593	11.830	13.236	14.896	12.828	8.878	10.598	1.720	19,4
Fix discontinu	20.703	25.875	31.733	39.304	38.956	15.638	25.488	9.850	63,0
Contractes de durada determinada	390.585	428.709	456.124	434.774	431.445	203.964	291.800	87.836	43,1
A temps complet	243.495	275.996	306.233	297.769	296.293	135.286	190.719	55.433	41,0
Obra i servei	85.956	92.221	103.116	103.054	103.726	58.079	72.048	13.969	24,1
Eventual per circumstàncies de la producció	137.338	163.814	183.867	175.035	173.514	62.686	101.419	38.733	61,8
Interinitiat	19.833	19.528	18.774	19.160	18.581	14.251	16.873	2.622	18,4
Discapacitats	232	258	303	275	307	128	221	93	72,7
Altres	136	175	173	245	165	142	158	16	11,3
A temps parcial	147.090	152.713	149.891	137.005	135.152	68.678	101.081	32.403	47,2
Temps parcial	146.582	152.109	149.204	136.217	134.821	68.274	100.625	32.351	47,4
Jubilació parcial	364	455	503	575	251	302	353	51	16,9
Relleu	144	149	184	213	80	102	103	1	1,0
Contractes formatius	3.227	1.808	2.945	2.397	2.102	1.282	1.770	488	38,1
Formació	2.280	791	878	1.012	1.112	875	1.096	221	25,3
Pràctiques a temps complet	671	784	1.773	1.117	772	262	452	190	72,5
Pràctiques a temps parcial	276	233	294	268	218	145	222	77	53,1
Altres contractes	1.434	1.027	591	690	1.083	219	259	40	18,3

Font: SOIB

QUADRE II-2.14. CONTRACTACIÓ DE DURADA DETERMINADA REGISTRADA A LES ILLES BALEARS PER DURADA DEL CONTRACTE (2012-2021) (PERCENTATGES)

	1-2 dies	3-15 dies	16-30 dies	2-3 mesos	3-6 mesos	7-12 mesos	> 12 mesos	Indeterminats
2012	10,8	8,0	9,0	25,0	15,8	3,7	0,5	27,2
2013	13,5	7,9	8,7	24,1	15,9	3,5	0,3	26,1
2014	14,7	8,0	8,0	23,4	15,5	3,4	0,3	26,7
2015	14,7	7,9	7,9	22,7	15,3	3,5	0,3	27,8
2016	14,8	7,4	7,4	22,9	16,6	3,5	0,3	27,0
2017	15,4	6,6	6,7	22,4	17,9	4,2	0,4	26,5
2018	15,0	6,6	6,3	22,0	17,5	4,3	0,4	27,9
2019	15,4	6,7	6,2	22,0	17,6	4,4	0,3	27,5
2020	10,2	7,3	8,5	22,7	9,9	4,4	0,6	36,5
2021	11,8	7,3	9,4	26,1	12,1	2,9	0,6	29,8

Font: SOIB

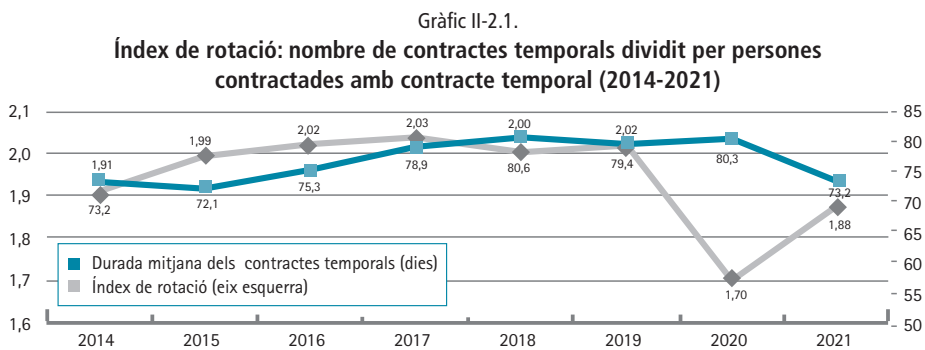
QUADRE II-2.15. LES DEU OCUPACIONS MÉS CONTRACTADES A LES ILLES BALEARS PER SEXE (2021)

Dones	Absoluts	%	Acumulat
Total de contractació de dones	162.735	100,0	—
Total de les deu ocupacions	97.754	60,1	—
Cambreres assalariades	23.826	14,6	14,6
Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	23.707	14,6	29,2
Venedores de botigues i magatzems	17.771	10,9	40,1
Empleades administratives amb tasques d'atenció al públic	7.002	4,3	44,4
Monitores d'activitats recreatives i d'entreteniment	6.237	3,8	48,3
Ajudants de cuina	5.665	3,5	51,7
Empleades domèstiques	3.963	2,4	54,2
Cuineres assalariades	3.931	2,4	56,6
Auxiliars d'infermeria hospitalària	3.022	1,9	58,5
Empleades administratives sense tasques d'atenció al públic	2.630	1,6	60,1

continua

Homes	Absoluts	%	Acumulat
Total de contractació d'homes	194.630	100,0	—
Total de les deu ocupacions	95.149	48,9	—
Cambrers assalariats	22.931	11,8	11,8
Paletes	18.500	9,5	21,3
Peons de la construcció d'edificis	11.484	5,9	27,2
Cuiners assalariats	8.258	4,2	31,4
Ajudants de cuina	7.713	4,0	35,4
Venedors de botigues i magatzems	6.608	3,4	38,8
Peons de les indústries manufactureres	6.045	3,1	41,9
Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	4.974	2,6	44,4
Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	4.898	2,5	47,0
Peons del transport de mercaderies i descarregadors	3.738	1,9	48,9

Font: SOIB

Font: SOIB

QUADRE II-2.16. NOMBRE DE CONTRACTES REGISTRATS A TREBALLADORS ESTRANGERS A LES ILLES BALEARS I A ESPANYA PER ZONES DE PROCEDÈNCIA (2021)

	Illes Balears		Espanya	
	Absoluts	%	Absoluts	%
Total	101.946	100,0	3.946.517	100,0
Unió Europea	35.605	34,9	1.054.603	26,7
No UE	66.341	65,1	2.891.914	73,3

Font: SOIB

2.7.

SALARIS I COST LABORAL

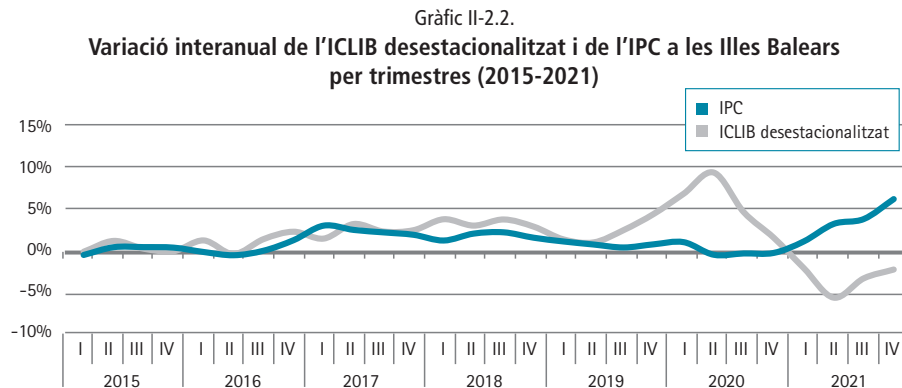
Segons les dades de l'Enquesta trimestral de cost laboral publicada per l'INE, el 2021 el cost salarial total mitjà per treballador a les Illes Balears és de 1.831,2 euros, un 9,5 % per sota de la mitjana nacional (2.022,6 euros). Respecte al 2020, any excepcional pels efectes de la pandèmia en el mercat laboral, es produeix un incre-

ment del 10,8 %, per sobre de la mitjana nacional (6,3 %). Així, les Balears són la comunitat autònoma amb l'increment més elevat. Cal tenir en compte que les dades es comparen amb les del 2020, que, com s'ha dit, es van veure afectades per la pandèmia i les restriccions de l'activitat econòmica, a part de tots els treballadors que estaven en situació d'ERTO, cosa que implica que la persona continua d'alta a l'empresa però rep la remuneració del SEPE (vegeu el quadre II-2.17).

QUADRE II-2.17. COST SALARIAL TOTAL PER TREBALLADOR I COMUNITAT AUTÒNOMA (2020-2021)

	Mitjana 2020	Mitjana 2021	% variació
Total	1.903,6	2.022,6	6,25
Andalusia	1.692,0	1.768,2	4,50
Aragó	1.812,3	1.937,3	6,90
Astúries	1.971,1	2.028,4	2,91
Illes Balears	1.652,1	1.831,2	10,85
Illes Canàries	1.442,7	1.583,5	9,76
Cantàbria	1.826,5	1.858,5	1,75
Castella-la Manxa	1.740,1	1.830,0	5,17
Castella i Lleó	1.700,2	1.785,1	5,00
Catalunya	2.005,4	2.165,9	8,00
Com. Valenciana	1.682,4	1.812,8	7,75
Extremadura	1.539,0	1.619,6	5,24
Galícia	1.738,8	1.823,0	4,84
Madrid	2.317,0	2.452,5	5,85
Múrcia	1.721,5	1.816,1	5,50
Navarra	2.118,8	2.167,3	2,29
País Basc	2.247,2	2.357,1	4,89
La Rioja	1.717,6	1.795,3	4,52

Font: INE (2022). Encuesta trimestral de coste laboral. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736045053&idp=1254735976596&menu=ultiDatos#:-:text=y+costes+laborales- (Accedit: 29 juny 2022)

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia a partir de les dades de l'Ibestat i de l'INE

D'altra banda, l'any 2017 l'Ibestat comença a elaborar l'índex de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB),⁴ que es crea amb la finalitat d'obtenir un indicador de l'evolució del cost laboral en què no intervinguin els possibles canvis en la composició del mercat laboral. En aquest sentit, l'ICLIB es construeix com un índex encadenat de Laspeyres a partir de la informació proporcionada per l'Enquesta trimestral de cost laboral. Així s'omple un buit d'informació salarial que hi havia fins ara, ja que la composició del mercat laboral segons el tipus de jornada o la branca d'activitat pot afectar artificialment l'evolució agregada dels salaris. A més, la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació corregeix l'ICLIB dels efectes estacionals i de calendari.

nària del 2020 implica un increment molt intens de l'ICLIB, corregit d'efectes estacionals i de calendari, que s'explica pel menor nombre d'hores treballades però cobrades, pel fet d'estar molts treballadors en EERTO, que es tradueix en estar d'alta a la Seguretat Social però no treballar; tot això, combinat amb una caiguda de l'IPC. En canvi, el 2021 la situació es capgira amb una caiguda molt accentuada de l'ICLIB en relació amb el 2020, i una tendència clara de pujada dels preus de consum, fet que repercuteix en el poder adquisitiu dels treballadors.

El gràfic II-2.2 mostra l'evolució dels costos laborals i l'índex de preus de consum del període 2015-2021. La situació extraordi-

4. Es pot consultar a l'enllaç següent: https://ibestat.caib.es/ibestat/page?p=px_tablas&nodeId=431a3d27-a5d5-4b8d-bb8e-fc5021cd2890&lang=ca.